

Beslissing

(B)2121/5
16 november 2023

Beslissing over de evenwichtstarieven in de zone van de geïntegreerde markt BELUX voor de periode van 1 januari 2024 tot 31 december 2024

Artikel 20 van de verordening (EU) n° 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancering van transmissienetten en artikel 15/2*quinquies*, § 2, 3°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen

Niet-vertrouwelijk

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
LEXICON.....	3
1. WETTELIJK KADER	4
1.1. Op Europees niveau	4
1.2. Op Belgisch niveau	4
2. ANTECEDENTEN	5
3. RAADPLEGING	5
4. ANALYSE VAN DE BEREKING VAN DE BALANCERINGSTARIEVEN	5
4.1. Procedure voor indiening en goedkeuring van de balanceringsstarieven	5
4.2. Neutraliteitsrekening BeLux	5
4.3. Kosten en inkomsten in rekening genomen bij de neutraliteitsheffing voor balancering	6
4.4. Raming van de neutraliteitsrekening eind 2023	7
4.5. Berkening van neutraliteitsheffingen voor balancering	7
4.6. Waarde van de kleine aanpassing en de stimuleringsfactor in de methode voor de berekening van de dagelijkse en intradagelijkse onbalansheffing	7
5. ALGEMEEN VOORBEHOUD	9
6. CONCLUSIE	10
BIJLAGE 1	11
BIJLAGE 2	12

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS onderzoekt hierna het voorstel van balanceringsstarieven dat door Balansys werd ingediend op 29 september 2023 (hierna: het voorstel van balanceringsstarieven).

Naast de inleiding en het lexicon bevat onderhavige beslissing zes delen. Het wettelijke kader wordt uiteengezet in het eerste deel. Het tweede deel behandelt de antecedenten. Het derde deel beschrijft de modaliteiten en het raadplegingsverslag. Het vierde deel bevat de analyse van het voorstel tot invoering van balanceringsstarieven. Een algemeen voorbehoud wordt geformuleerd in het vijfde deel. Het zesde deel bevat het dispositief. Het tariefblad is opgenomen in bijlage.

Onderhavige beslissing werd door het directiecomité van de CREG goedgekeurd op 16 november 2023.

LEXICON

'CREG' : de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas zoals beschreven in artikel 23 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

'Fluxys Belgium' : de naamloze vennootschap Fluxys Belgium, die bij ministeriële besluiten van 23 februari 2010 werd aangeduid als transmissienetbeheerder van aardgas en beheerder van de opslaginstallatie van aardgas.

'Balansys' : de naamloze vennootschap Balansys die op 7 mei 2015 werd opgericht door Fluxys Belgium en Creos Luxembourg S.A.

'Gaswet' : de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, laatst gewijzigd door de wet van 31 juli 2023.

'Verordening 312/2014' : verordening 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancerings van transmissienetten;

'Richtlijn 2009/73/EG' : richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van richtlijn 2003/55/EG.

1. WETTELIJK KADER

1.1. OP EUROPEES NIVEAU

1. Het artikel 20 van verordening 312/2014 stelt het volgende :

"1. De transmissiesysteembeheerder dient de berekeningsmethode voor de dagelijkse onbalansheffing, die in zijn balanceringszone moet worden toegepast, ter goedkeuring in bij de nationale regulerende instantie.

2. Na goedkeuring wordt de berekeningsmethode voor de dagelijkse onbalansheffing op de desbetreffende website bekendgemaakt. Wijzigingen worden tijdig bekendgemaakt.

3. In de berekeningsmethode voor de dagelijkse onbalansheffing wordt het volgende gedefinieerd:

a) de berekening van de dagelijkse onbalanshoeveelheid als bedoeld in artikel 21;

b) de afleiding van de in artikel 22 bedoelde toepasselijke prijs; en

c) eventuele andere noodzakelijke parameters."

2. Het artikel 30, 2de lid, van verordening 312/2014 stelt het volgende :

"De nationale regulerende instantie stelt de methode voor de berekening van de neutraliteitsheffingen voor balancering vast of keurt deze goed, en maakt deze bekend, inclusief de verdeling onder netgebruikers en de regels voor kredietrisicobeheer."

3. Met toepassing van deze artikelen van verordening 312/2014 heeft de CREG op 27 augustus 2015 beslissing (B)150827-CDC-656G/29 goedgekeurd over de "methode voor de berekening van de neutraliteitsheffingen voor balancering en de methode voor de berekening van de dagelijkse en binnen-de-dag onbalansheffing wat de waarde van de kleine aanpassing betreft" (hierna: de tarifaire methode betreffende balancering).

4. Conform artikel 41, 1ste lid, c) en artikel 42 van richtlijn 2009/73/EG dienen de reguleringsinstanties samen te werken en overleg te plegen over grensoverschrijdende kwesties. De CREG en het *Institut Luxembourgeois de Régulation* (hierna: ILR) hebben dit dan ook gedaan tijdens het hele proces dat tot deze beslissing heeft geleid.

1.2. OP BELGISCH NIVEAU

5. Artikel 15/2bis, § 1 van de gaswet bepaalt dat de beheerder van het aardgasvervoersnet, onverminderd artikel 15/2quater, het beheer voor het in evenwicht houden van het aardgasvervoersnet aan een gemeenschappelijke onderneming, opgericht met één of meerdere beheerders van aardgasvervoersnetten van andere lidstaten, kan overdragen.

6. Het beheer van het evenwicht van het Belgische vervoersnet voor aardgas werd door Fluxys Belgium overgedragen aan Balansys. Aangezien deze overdracht sinds 1 juni 2020 effectief is, geldt het voorstel van balanceringsstarieven dat door Balansys werd ingediend voor het Belgische gedeelte van de BeLux-zone voor de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024.

7. Artikel 15/2quinquies, § 2, 3° van de gaswet bepaalt dat de CREG op voorstel van de gemeenschappelijke onderneming de balanceringsstarieven bekrachtigt. Dit artikel vormt bijgevolg de juridische grondslag voor onderhavige beslissing.

2. ANTECEDENTEN

8. Van 28 augustus 2023 tot 15 september 2023 heeft Balansys een openbare raadpleging georganiseerd over de balanceringsstarieven die bestaan uit neutraliteitsheffingen voor balanceringsstarieven, een dagelijkse en intradayelijkse onbalansheffing, alsook een stimuleringsfactor.

9. Op 28 september 2023 heeft Balansys haar voorstel van balanceringsstarieven aan de CREG ter goedkeuring voorgelegd.

10. Om de consistentie van de balanceringsstarieven binnen de geïntegreerde BeLux markt te verzekeren, heeft Balansys eveneens een gelijkaardig voorstel ingediend bij het *“Institut Luxembourgeois de Régulation”*.

3. RAADPLEGING

11. Het directiecomité van de CREG heeft, krachtens artikel 23, § 1 van zijn huishoudelijk reglement, beslist om in het kader van deze beslissing geen raadpleging te organiseren met toepassing van artikel 40, 2° van zijn huishoudelijk reglement omdat Balansys hiervoor al een openbare raadpleging heeft georganiseerd (zie § 8).

12. Balansys heeft slechts twee niet-vertrouwelijke reacties ontvangen van de markt. Deze reacties bevinden zich in bijlage 2 van onderhavige beslissing.

4. ANALYSE VAN DE BEREKING VAN DE BALANCERINGSTARIEVEN

4.1. PROCEDURE VOOR INDIENING EN GOEDKEURING VAN DE BALANCERINGSTARIEVEN

13. Het voorstel van de balanceringsstarieven bevat een afrekening op 30 juni 2023 van de kosten en opbrengsten met betrekking tot de balanceringsactiviteit, evenals een kostenraming met betrekking tot de levering van balanceringsdiensten van 1 januari 2024 tot 31 december 2024.

14. De CREG stelt vast dat het overeenstemt met de tariefmethodologie betreffende balanceringsstarieven.

4.2. NEUTRALITEITSREKENING BELUX

15. Het voorlopige saldo van de BeLux-neutraliteitsrekening op 30 juni 2023 zoals gepubliceerd op de website van Balansys¹ bedraagt € 17.970.124 (een bedrag dat dus aan de markspelers moet worden teruggegeven).

16. Tussen juli 2022 en juni 2023 waren de inkomsten uit gastransacties veel groter dan de kosten van de balanceringsstarieven en dat zelfs rekening houdend met de negatieve neutraliteitsheffing over de gehele

¹ https://www.balansys.eu/wp-content/uploads/2023/09/BELUX_Neutrality_Account_Evolution-Balansys-2023.08.pdf

periode. De uitoefening over deze periode in zijn geheel resulteert in een verhoging van de neutraliteitsrekening.

17. Het saldo van de aankopen/verkoop voor de commerciële balanceringsdienst is duidelijk hoger dan het gebudgetteerde bedrag met een verschil van + k€ 9.932. Dit is vooral te wijten aan de uitzonderlijk hoge gasprijs in deze periode (die zelfs een plafond van meer dan € 250/MWh bereikte in het begin van de periode). De uitgaven van de neutraliteitsheffing zijn op hun beurt kleiner in vergelijking tot het gebudgetteerde bedrag: verschil van k€ 1.302. De verschillen zijn ook het gevolg van aanzienlijke toenames van onevenwicht gedurende de dag en hoge posities aan het einde van de dag voor degenen die bijdragen aan het onevenwicht.

4.3. KOSTEN EN INKOMSTEN IN REKENING GENOMEN BIJ DE NEUTRALITEITSCHEFFING VOOR BALANCERING

18. De begroting die Balansys heeft voorgesteld voor de levering van balanceringsdiensten bestaat uit vijf posten:

- 1) werkingskosten;
- 2) financiële kosten;
- 3) kosten voor de toegang en activiteit op de marktplatformen;
- 4) kosten en inkomsten in verband met transacties voor evenwichtsdoeleinden en om het systeem binnen de operationele grenzen te houden;
- 5) saldo van de neutraliteitsrekening.

19. Balansys heeft voor al deze posten geraamde bedragen opgenomen. De maandelijkse begroting van de kosten is voornamelijk een geïndexeerde versie² van de begroting 2023, met uitzondering van de volgende punten:

- De SLA's ("Service Level Agreements" die de diensten definiëren die Fluxys Belgium en Creos aan Balansys leveren) die deze indexering volgen, werden in 2022 herzien om beter aan te sluiten bij de huidige vereisten op het vlak van dienstverlening (intensere dagelijkse opvolging, meer facturering, betere IT-systemen, enz.).
- De financieringskosten houden gelijke tred met de stijgende rentetarieven (die voorheen negatief of nul waren en nu weer positief zijn), ondanks de vermindering van de financiële leningen die door de aandeelhouders van Balansys zijn verstrekt.
- Dankzij de rente die wordt gegenereerd door de op de bankrekeningen van het platform gedeponeerde fondsen, zijn de platformkosten inkomsten geworden voor Balansys, dankzij de stijging van de rentetarieven en de grote bedragen die zijn gedeponeed om de aankopen/verkoop te dekken.

20. Het budget van het saldo van aankopen/verkoop voor commercieel evenwicht van € 4.046.000 is gebaseerd op de saldi van de maandelijkse aankopen/verkoop gelijkwaardig aan het maandelijkse gemiddelde dat sinds de lancering van de BeLux werd waargenomen, ook rekening houdend met de invloed van de vermindering van de gasprijs.

² Het valt op te merken dat de inflatie die meer dan 10 % bedroeg vorig jaar, niet meer op zo'n hoog niveau wordt voorzien (+ 5 %) in 2024.

21. De CREG stelt vast dat dit in overeenstemming is met de tarifaire methode betreffende balancerings.

4.4. RAMING VAN DE NEUTRALITEITSREKENING EIND 2023

22. Balansys is van mening dat het saldo van de neutraliteitsrekening van BeLux op 31 december 2023 op k€ + 9.564 kan worden geraamd, rekening houdend met:

- het saldo van de neutraliteitsrekening van BeLux op 30 juni 2023 (zie hoofdstuk 4.2 hierboven);
- kostenramingen voor eind 2023;
- de veronderstelling dat het saldo van de aan-/verkopen ruim onder het begrote niveau zal liggen gezien de lagere voorspellingen van de gasprijs tot eind 2023;
- en veronderstellingen van een negatieve neutraliteitsheffing van september en december 2023.

4.5. BERKENING VAN NEUTRALITEITSCHEFFINGEN VOOR BALANCERING

23. De neutraliteitsheffing dient om de verschillen tussen de kosten en het saldo van de aan- / verkopen voor de commerciële balancerings te neutraliseren. Balansys stelt voor om in 2024 een negatieve neutraliteitsheffing van € - 0,05/MWh in te voeren aangezien de vooruitzichten voor de neutraliteitsrekening van BeLux lijken te wijzen op een positief saldo van € + 9.354.278 tegen eind 2024. Rekening houdend met een geraamd verbruik³ van 168 TWh in 2024 in de BeLux zone zal Balansys zo € 8.400.000 terugbetalen over het hele jaar 2024.

24. Door deze neutraliteitsheffing te integreren, zou de neutraliteitsrekening BeLux op 31 december 2023 een bedrag van € 12.326.066 moeten behalen. De volatiliteit van de gasprijs en de onzekerheden over de evolutie hiervan zet ertoe aan om een voldoende financiële marge te behouden om de financiële toestand van Balansys niet in gevaar te brengen en om voldoende financiële middelen te voorzien om het hoofd te bieden aan de huidige uitzonderlijke omstandigheden. Het saldo dat in 2023 wordt aangehouden, zal aan de markt worden teruggegeven (onder de vorm van een negatieve neutraliteitsheffing) in de loop van de volgende tariefperiode.

25. De CREG stelt vast dat dit in overeenstemming is met de tarifaire methode betreffende de balancerings.

4.6. WAARDE VAN DE KLEINE AANPASSING EN DE STIMULERINGSFACTOR IN DE METHODE VOOR DE BEREKENING VAN DE DAGELIJKSE EN INTRADAGELIJKSE ONBALANSHEFFING

26. Hoewel de onevenwichtsposities van de netgebruikers op het einde van de dag van maand tot maand en van jaar tot jaar schommelen, neemt Balansys eerder overschotposities waar (terwijl het de vorige jaren omgekeerd was). Dit toont ondanks alles het veranderende gedrag aan van de

³ Deze voorziening van het verbruik, die lager ligt ten opzichte van de voorgaande jaren, werd beïnvloed door de hoge gasprijs en de afname van de vraag in verband met de maatregelen die door de Europese Commissie werden ingevoerd.

marktspelers ten aanzien van de hoge gasprijzen. De posities in termen van volume blijven echter stabiel.

27. De *intraday* interventies zijn toegenomen ten opzichte van de voorgaande jaren en het is vooral op gebied van volume, voornamelijk voor de zone BeLux H, dat er aanzienlijke verschillen zijn met de onevenwichtsvolumes die sinds 2 jaar sterk toenemen. Deze evolutie is te wijten aan een zeer uitzonderlijke marktsituatie in 2022 met een net dat sinds de crisis in Oekraïne veel wordt gebruikt en met een prijs die uiterst gevoelig is voor verstoringen die verband houden met de bevoorradingsbronnen. Balansys stelt in 2023 geen verbetering vast in het beheer van de balancering van de bevrachters, ondanks het feit dat de gasprijzen terugkeren naar het niveau van voor de crisis.

28. Balansys heeft het gedrag van de bevrachters in de afgelopen achttien maanden geanalyseerd en vastgesteld dat sommige een groot deel van deze intradayflexibiliteit monopoliseren, terwijl andere bevrachters, met gelijkwaardige of grotere portefeuilles, binnen de onder- en bovengrenzen van de markt blijven.

29. Balansys wil dus ingrijpen ten aanzien van deze gedragingen die niet in overeenstemming zijn met het balanceringsmodel. Daarom heeft Balansys het concept van "hoofdbijdrager" ("main causer") en "kleine bijdrager" ("minor causer") geïntroduceerd om de bevrachters die een groot deel van de flexibiliteit van het net voor hun eigen gebruik aanwenden, zwaarder te bestraffen.

30. Tijdens de raadpleging wil Luminus nogmaals benadrukken dat het deze voorstellen onevenwichtig, oneerlijk en zelfs discriminerend vindt. Luminus wenst te verwijzen naar zijn antwoord op de raadpleging Balansys nr. 9.

31. Noch Balansys, noch de CREG kunnen met deze opmerking rekening houden, aangezien ze het voorwerp heeft uitgemaakt van een andere raadpleging (nr. 9), waar deze opmerking werd beantwoord. Bovendien werd de Balanceringscode in september 2023 goedgekeurd door de CREG en ILR.

32. Om de bevrachters ertoe aan te zetten om tijdens de dag binnen de limieten te blijven, stelt Balansys voor om een stimuleringsfactor voor hoofdbijdragers en een stimuleringsfactor voor kleine bijdragers toe te passen, uitgedrukt in %, die van toepassing zullen zijn bij de afwikkeling van intradaybalancering. Balansys stelt daarom voor om het niveau van de kleine aanpassing voor de "causers" en de stimuleringsfactoren te differentiëren naargelang de bevrachter kan worden beschouwd als hoofd- of kleine bijdrager voor het uur in kwestie, en wel als volgt:

- kleine aanpassing hoofdbijdrager einde van de dag: 3 %
- kleine aanpassing kleine bijdrager einde van de dag: 0 %
- kleine aanpassing hoofdbijdrager intraday: 0 %
- kleine aanpassing kleine bijdrager intraday: 0 %
- stimuleringsfactor hoofdbijdrager intraday: 10 %
- stimuleringsfactor kleine bijdrager intraday: 0 %

33. Met dit voorstel hoopt Balansys de bevrachters aan te moedigen om de balanceringsregels in de Belux-zone beter na te leven en de bevrachters die de tolerantierregels beter naleven, te belonen door hun bijdrage te verlagen via een verlaging van de kleine aanpassing aan het einde van de dag (van 3 % naar 0 %).

34. Tijdens de raadpleging was Engie van mening dat de stimuleringsfactor voor een hoofdbijdrager extreem hoog is. Engie is van mening dat een lagere factor (van 5 %) zal volstaan om de bevrachters aan te moedigen om binnen de boven- en ondergrenzen te blijven. Luminus doet hetzelfde verzoek en

is van mening dat alle bevrachters moeten worden gestimuleerd, en stelt daarom een stimuleringsfactor van 3 % voor een kleine bijdrager voor. Luminus vindt het ook oneerlijk dat de kleine bijdragers worden vrijgesteld van alle kleine aanpassingen, ook al dragen ze bij aan het onevenwicht. Luminus stelt daarom voor om de kleine aanpassing van 3 % voor hoofdbijdragers en kleine bijdragers te handhaven.

35. Balansys stelt voor om de 10 % te behouden als stimuleringsfactor voor de hoofdbijdragers. Balansys is er niet van overtuigd dat een stimuleringsfactor van 5 % voldoende zal zijn om het gedrag te veranderen van de bevrachters die het minder nauw nemen met het monitoren van hun onevenwicht. Andersom lijkt het passend geen stimuleringsfactor in te voeren voor de bevrachters die hun evenwichtspositie gedurende de dag controleren en geen misbruik maken van de flexibiliteit van de markt. Daarom stelt Balansys voor om de stimuleringsfactor voor kleine bijdragers op 0 % te houden. Deze twee parameters kunnen in de toekomst veranderen, afhankelijk van veranderingen in het gedrag van de bevrachters. Tot slot zou Balansys de bevrachters die hun onevenwicht monitoren, willen belonen en hen de mogelijkheid willen bieden om lichtjes af te wijken van hun evenwichtspositie zonder daarvoor bestraft te worden (dit verzoek was het onderwerp van een terugkerend commentaar tijdens de vorige raadplegingen).

36. De CREG stelt allereerst vast dat de voorgestelde waarden van de kleine aanpassingen veel lager zijn dan de grens waarin is voorzien door artikel 22(7) van de verordening 312/2014 en dat dit in overeenstemming is met de tarifaire methode voor balancering. Vervolgens bevestigt de CREG dat de bovenstaande argumenten van Balansys wel degelijk in de geest zijn van verordening 312/2014, en dat zijn voorstel geen afbreuk doet aan de mogelijkheid om de balanceringsstarieven in de toekomst te herzien in overeenstemming met de tarifaire methode voor balancering.

5. ALGEMEEN VOORBEHOUD

37. Overeenkomstig artikel 41(2), *in fine*, van richtlijn 2009/73, laat onderhavige beslissing de toekomstige uitoefening van de tariefbevoegdheid onverlet. De CREG is bevoegd om de tarieven of de methode permanent aan te passen, zelfs tijdens de lopende regulatoire periode, op basis van de artikelen 41(6) en 41(10) van richtlijn 2009/73 en hun omzetting in Belgisch recht.

6. CONCLUSIE

Gelet op het voorstel tot invoering van balanceringsstarieven van 28 september 2023 van Balansys;

Overwegende het voorgaande;

Beslist de CREG in het kader van de wettelijke en reglementaire opdracht die haar is toevertrouwd en conform het toepasbare regulatoire kader (van Europees en intern recht wanneer het tweede conform het eerste is), om het tariefblad in bijlage goed te keuren met toepassing van artikel 20 van verordening 312/2014 en artikel 15/2*quinquies*, § 2, 3° van de gaswet.

Deze tarieven zijn van toepassing van 1 januari 2024 tot 31 december 2024.

///

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Sigrid JOURDAIN
Directeur

Koen LOCQUET
Voorzitter van het Directiecomité

BIJLAGE 1

Tarieflijst

Op 16 november 2023 heeft de CREG de volgende balanceringsstarieven goedgekeurd die van toepassing zijn van 1 januari 2024 tot 31 december 2024.

BALANCERINGSTARIEVEN – TARIEFBLAD			
H-zone en L-zone			
- Neutraliteitsheffing	-0,05	[€/MWh]	
- <i>Small Adjustment “helpers”</i>	(kleine aanpassing helpers)	0	[%]
- <i>Small Adjustment End of day</i>	(kleine aanpassing eind van de dag)		
<i>“main causer”</i>	hoofdveroorzaker	3	[%]
<i>“minor causer”</i>	kleine veroorzaker	0	[%]
- <i>Small Adjustment Within day</i>	(kleine aanpassing binnen de dag)		
<i>“main causer”</i>	hoofdveroorzaker	0	[%]
<i>“minor causer”</i>	kleine veroorzaker	0	[%]
- <i>Incentivizing factor Within day</i>	(stimuleringsfactor binnen de dag)		
<i>“main causer”</i>	hoofdveroorzaker	10	[%]
<i>“minor causer”</i>	kleine veroorzaker	0	[%]

BIJLAGE 2

Niet-vertrouwelijke reacties van de markt

Engie	We believe a 10% Encouragement Factor for Main Causers is extremely high, and that a lower factor will suffice to incentivize shippers to stay within the Main Causer Upper and Lower Limits, we would suggest an Encouragement factor for Main Causers at 5%.
Luminus	Balansys proposed to introduce the Main and Minor Causers concept whereby the distinction between Main and Minor Causer will be determined by the Main Causer Limits (lower and upper) and these limits will be set at 20 % of the Market Thresholds. Luminus wishes to repeat that it considers these proposals as not balanced, not fair and even discriminatory. Luminus would like to refer to its response to the Balansys consultation #9.
	Luminus also considers unfair that Minor Causers would be exempted from any Small Adjustment while they are contributing to the imbalance. Therefore, Luminus proposes to maintain the Small Adjustment at 3% for both the Main Causers and Minor Causers
	Luminus also believes that 10% for the Incentivizing Factor for Main Causers is too high and urges Balansys to reduce it at 5%. Furthermore, Luminus is of the opinion that all shippers should be incentivize and propose to introduce a Incentivizing Factor for Minor